

KERNGROEP BOEKENOVERLEG

Vergadering 1/06/2022

Locatie: digitaal via Teams

Kerngroep: Jos Geysels (voorzitter), Carlo Van Baelen als vervanging Matthijs (VAV), Katja Grammens (VVBAD), Sylvie Dhaene (Iedereen Leest), Paul Hermans (Literatuur Vlaanderen), Jos Baeckens (Boekhandels Vlaanderen), Dirk Terryn (CANON Cultuurcel), Nele Hendrickx (Letterenhuis), Lore Piers (verslag)
Verontschuldigd: Willem Bongers-Dek (OLO), Matthijs de Ridder (VAV)

AGENDA

- 1 ONTWERPVERSLAG VERGADERING 20 APRIL EN OPVOLGING – ZIE BIJLAGE 1**
- 2 BOEKENBEURS EN GAU**
- 3 KUNSTWERKATTEST**
- 4 WEBINAR GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG – ACTIEPUNTEN**
- 5 ONDERZOEKSAGENDA**
 - 5.1 GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG
 - 5.2 ONGELIJK MAAR EERLIJK
- 6 OVERLEG VRT**
- 7 STAAT VAN HET BOEK**
- 8 VARIA**
 - 8.1 WEEK VAN HET NEDERLANDS
 - 8.2 BELEEF WEER MEER
 - 8.3 CANON-ENQUETE
 - 8.4 GENERIEKE CAMPAGNE

VERSLAG

1 ONTWERPVERSLAG VERGADERING 20 APRIL EN OPVOLGING – ZIE BIJLAGE 1

· **Vertegenwoordiging SARC**

Carlo Van Baelen wil het mandaat voor de SARC opnemen. Hij is intussen officieel goedgekeurd en zal volgende dinsdag al aan een eerste vergadering deelnemen.

· **Gesprek met Kabinet De Sutter over postpakkettarieven**

Het dossier over postpakkettarieven ligt op dit moment stil. Het blijkt moeilijk om een sterk dossier op te stellen:

1. Het gebrek aan concreet cijfermateriaal om de noden en impact van de subsidie in kaart te brengen is het grootste probleem. Idealiter wordt er een studie opgestart over de impact van zo'n mogelijke subsidie op de fysieke boekhandel, maar dat geld en die tijd heeft Boekhandels Vlaanderen niet. De informatie die opgevraagd is bij de leden blijft helaas heel beperkt/weinig concreet. Op die manier kan er dus moeilijk aangegeven worden a) welke concrete noden de boekhandels hebben, b) over welke bedragen het zou gaan, c) welke initiatieven men nu neemt om te concurreren met goedkopere verzending bij digitale spelers, en dergelijke meer. De gegevens die er wel zijn, zijn sporadisch en absoluut niet representatief voor de Vlaamse boekhandel.
2. De persistente kritiek op de persconcessie maakt onze zaak niet gemakkelijker te voeren. Dat het verderzetten van deze maatregel op Vlaams en Europees niveau veel tegenwind ontvangt, zorgt dat we dit moeilijk als voorbeeld kunnen nemen.

· **BTW-wijziging**

Door een wijziging in de btw-richtlijnen van Europa wordt het mogelijk om 0% btw te heffen op bepaalde goederen en diensten, waaronder uitgeefproducten. De ministers van Financiën uit de 27 lidstaten hebben unaniem ingestemd met de wijziging die lidstaten meer vrijheid geeft om zelfstandige btw-keuzes te maken.

Uit het Memorandum van het BoekenOverleg 2019

België moet meteen na het op punt stellen van de btw-regelgeving op EU-niveau werk maken van de toepassing van het verlaagde btw-tarief voor alle elektronische publicaties (6%) – niet alleen voor boeken, maar ook voor periodiek verschijnende publicaties zoals tijdschriften. Op die manier komt er duidelijkheid: voor alle publicaties, op eender welke drager (papier of elektronisch), en ongeacht het platform, wordt dan in België dezelfde, verlaagde btw-voet toegepast. Dat is ook evident: de elektronische vorm van een publicatie is een product dat identiek is aan de papieren publicatie waarop al jaren het verlaagde btw-tarief wordt toegepast. Het BoekenOverleg vraagt de toepassing van het verlaagde btw-tarief voor alle elektronische publicaties. (Uit het Memorandum van het BoekenOverleg 2019)

De VAV werkt aan een becijferd voorstel om mee te gaan lobbyen.

· **Gereguleerde boekenprijs**

Op 21 april 2022 vond de hoorzitting over de gereguleerde boekenprijs in de commissie cultuur plaats. Op de website van de commissie cultuur kan die herbekeken worden.

· **Boekhandels Vlaanderen**

Boekhandels Vlaanderen bezorgde volgende contactgegevens voor de organisatie. Ze laat nog weten wie precies waarvoor verantwoordelijk is.

Jos Baeckens – 0473 53 95 75 - Jos.Baeckens@mikado-adviesbureau.be (voorzitter)

Katrien Merckx - 0494 03 38 62 - katrien.merckx@groenewaterman.be

Wouter Cajot – 0468 13 17 70 - wouter.cajot@me.com

Guido De Smet – 03 760 32 71 - guido.desmet@standaardboekhandel.be

Tania Van de Vondel – 0474 88 49 68 - tania@paardvantroje.be

· Evaluatie e-boeken in de bib

Ondertussen kon Matthijs melden dat het gesprek tussen VAV en Cultuurconnect heeft plaatsgevonden. Dat had natuurlijk eerder moeten plaatsvinden, maar was wel constructief. Cultuurconnect komt met een voorstel voor een bemiddelaar die alle partijen aan tafel moet krijgen.

· Auteursrecht

Carlo meldt dat er een technische werkgroep van start is gegaan die de fiscaliteit van auteursrechten verder zal uitzoeken. Het goede nieuws is dat de focus ligt op de misbruiken in het systeem en niet het systeem op zich.

2 BOEKENBEURS EN GAU

In de commissievergadering van de commissie Cultuur op 5 mei 2022 werden een aantal parlementaire vragen gesteld over de Boekenbeurzen en de staat van het Vlaamse boekenveld. Het verslag van die vragen kan je hier [op de website van de Vlaamse Overheid](#) terugvinden. Het goede nieuws is dat ook de minister duidelijk maakte dat hij weinig begrip heeft voor de houding van GAU/Boektopia. Op dit moment moet Boekhandels Vlaanderen helaas vaststellen dat de toekomst van LEES! in Antwerpen onzeker is. Door de wissel van CEO bij Easyfairs zijn een aantal afspraken teruggedronken en moet er opnieuw onderhandeld worden over de prijzen voor de standhouders. Die onderhandelingen verlopen zo moeizaam dat de meeste standhouders intussen geneigd zijn om niet meer deel te nemen aan een boekenbeurs. Er wordt daarnaast grote (financiële) druk uitgeoefend vanuit GAU/Boektopia. Voorlopig lukken die manoeuvres nog niet, maar de combinatie van druk door Easyfairs en GAU/Boektopia kan er wel voor zorgen dat het volledige Antwerpse initiatief in Flanders Expo misloopt. Er lopen gesprekken om een intentieverklaring op te maken tussen GAU en Boekhandels Vlaanderen om meer structureel met elkaar in overleg te gaan. Er is een waslijst aan knelpunten die besproken moeten worden, ook over bijvoorbeeld de hoorzitting over de gereglementeerde boekenprijzen. Het kan niet zijn dat uitgeverij en boekhandels op zo'n plek tegenover elkaar zitten in plaats van naast elkaar.

3 KUNSTWERKATTEST

Op 6 mei 2022 werd het nieuwe 'kunstwerkattest' gevalideerd door de ministerraad. Met dat nieuwe attest krijgen kunstwerkers voortaan op een eenvoudige en adequate manier toegang tot de sociale zekerheid. Het attest is in de eerste plaats vooral toegepast op uitvoerende kunstenaars. Hoe moet het BoekenOverleg dit interpreteren voor de scheppende kunstenaars, zoals auteurs? Het nieuwe attest houdt in de eerste plaats rekening met inkomsten, niet met prestaties. Dat zorgt ervoor dat het werk van scheppende kunstenaars al beter gemeten kan worden. In een werkgroep ligt er nu een pleidooi klaar om alle inkomsten mee te laten tellen (ook die uit auteursrechten) en aangepaste maatregelen te voorzien voor auteurs die zelfstandig zijn in beroep. Carlo brengt het BoekenOverleg op de hoogte van de stand van zaken. Daar kan dan eventueel een standpunt over opgemaakt worden dat vanuit de naam van het Overleg naar verschillende betrokken ministers verzonden kan worden.

4 WEBINAR GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG – ACTIEPUNTEN

Uit het webinar voor grensoverschrijdend gedrag en het overleg nadien blijken de volgende drie actiepunten relevant voor de sector:

1. Elke organisatie kan een **gedragscode** of **beleidsplan** opstellen rond grensoverschrijdend gedrag aan de hand van de tool [grenswijs.be](#)
2. Elke organisatie kan een **vertrouwenspersoon** aanstellen en een opleiding laten volgen. Die opleiding kan gevolgd worden bij [IDEWE](#). Er kan eventueel nagedacht worden over een poule freelance vertrouwenspersonen die als aanspreekpunt kunnen gelden voor de sector en die kunnen doorverwijzen naar externe meldpunten zoals de Genderkamer.
3. Organisaties kunnen een communicatie opstellen die zorgt voor meer transparantie en zichtbaarheid over het bestaan van vertrouwenspersonen en/of de Genderkamer.

Yannick Geens en Arman Erdil (Literatuur Vlaanderen) gaan hier verder mee aan de slag. Ze gaan daarvoor in gesprek met het volledige team van Literatuur Vlaanderen op een inspiratiedag en voeren gesprekken met het Fonds Podiumkunsten, waar al bepaalde stappen gezet zijn. Op die manier kan literatuur hopelijk eenvoudig aansluiten bij de initiatieven die daar genomen worden.

5 ONDERZOEKSAGENDA

5.1 GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG

Vraag uit het OLO: 'Behoud de Begeerte merkt op dat er binnen het Fonds Podiumkunsten een enquête over grensoverschrijdend gedrag wordt gelanceerd richting de kunstenaars. Het zou heel mooi zijn mocht er vanuit Literatuur Vlaanderen ook zo'n initiatief komen. De voorzitter neemt dit mee naar het BoekenOverleg, vanuit de vraag of dit onderwerp op de onderzoeksagenda van het BoekenOverleg gezet kan worden.'

De enquête van het Fonds Podiumkunsten wordt binnenkort geactualiseerd. Yannick en Arman gaan in gesprek of literatuur nu ook in beeld kan komen. Het BoekenOverleg is ervan overtuigd dat dit een belangrijke meerwaarde kan zijn.

5.2 ONGELIJK MAAR EERLIJK

Maandag publiceerden we het onderzoek van Kila op de website van Literatuur Vlaanderen via een [nieuwsbericht](#) en een [detailpagina](#).

Verder heeft dit onderzoek nu al een effect gesorteerd. Willem zat onlangs in het VRT-Cultuuroverleg en daar hebben ze (naar aanleiding van de vooraankondiging dat de media niet helemaal positief uit dit onderzoek kwamen) een interne bevraging gedaan. Conclusie: iedereen binnen VRT doet het anders. Aanstaande maandag is er een interne workshop hierrond, ze willen tegen de zomer enkele conclusies trekken. Het streefdoel is om VRT-breed te landen op een transparante verloningsvork. Willem heeft aangegeven dat er op het VAV-werkcongres dit najaar sowieso hierover gesproken zal worden en dat het goed zou zijn als zij tegen dan hun traject hebben afgerond, zodat de auteurs zich ertoe kunnen verhouden.

6 OVERLEG VRT

Willem heeft een mandaat vanuit het BoekenOverleg om mee in het Cultuuroverleg met VRT te zetelen. Het verslag van dat vorige overleg werd meegestuurd met de agenda.

Op 11 mei hadden Jos, Paul en Lore ook een kort overleg met Tinka Claeys en Myriam Blicck over de boekenplanning bij VRT. Daarin werd het volgende toegelicht:

- Vanaf eind juni mogen we opnieuw een volwaardig boekenprogramma op één verwachten. Op zondagavond zal Tom De Cock naar het concept van de boekenmarathon een programma van telkens een uur lang maken. De insteek: zomerboeken. Naast auteurs zullen ook bv's hun favoriete zomerboeken kunnen tonen. Boekhandels Vlaanderen lanceert op hetzelfde moment het eerste luik van de generieke boekencampagne, die ook op zomerlezen zal focussen. VRT is al in gesprek met Boekhandels Vlaanderen om de twee elkaar te laten versterken. Ook op Radio 2 zal er aandacht aan het programma en de campagne besteed worden.
- De podcast 'Groen Gebladerte', waarbij Tom De Cock op bezoek gaat bij literaire debutanten, krijgt nieuwe afleveringen in het najaar.
- Ook de Voorleesclub op VRT NU wordt dit najaar hernomen met nieuwe afleveringen. Er komt ook een expliciete focus op meertaligheid, waarbij verhalen in een aflevering in twee talen worden voorgelezen.
- Op LEES zal er opnieuw een Boekenmarathon georganiseerd worden die op VRT NU bekeken kan worden. Er wordt gesleuteld aan het concept om het nog te versterken. Met Boektopia is de VRT in overleg om een ander concept uit te voeren. Het idee dat daar op tafel ligt is om Joris Hessels met Taxi Joris grote namen te laten ophalen en naar Kortrijk te brengen. Het BoekenOverleg licht daarbij kort toe dat Boektopia elke samenwerking met LEES of de non-profitspelers uit het boekenvak weigert. Het grootste deel van de literaire sector zal dus samenwerken met LEES. Dat wil natuurlijk niet zeggen dat VRT niet ook in zee kan gaan met Boektopia.

7 STAAT VAN HET BOEK

Op 20 juni is er een overleg gepland met Geert Buelens over zijn positie als keynote speaker op de volgende Staat van het Boek. We willen die laten doorgaan op dinsdag 18 oktober 2022 in het parlement. Jos laat nog aan Paul en Lore weten met wie er contact opgenomen moet worden om dit af te spreken.

8 VARIA

8.1 WEEK VAN HET NEDERLANDS

Sinds kort is de campagne voor de Week van het Nederlands afgetrapt. Hij zal dit jaar van 1 tot en met 8 oktober plaatsvinden, en er zijn twee fijne ambassadeurs gevonden die zich over het thema 'schoonheid in de Nederlandse taal' gaan buigen: Raf Njotea voor Vlaanderen en Joost Oomen voor Nederland.

<https://weekvanhetnederlands.org/portfolio/dit-worden-de-ambassadeurs-voor-de-week-van-het-nederlands-2022/>

Voor het BoekenOverleg zal dit vast een relevante week zijn. Een medewerker van deBuren zal met de verschillende partners apart nog contact opnemen.

8.2 BELEEF WEER MEER

De campagne werd gelanceerd in de week van 16 mei. Campagnemateriaal kan op de website van [publiq](#) gevonden en gedownload worden om zelf in te zetten. Er is een warme oproep om dit ook in de brede boekensector heel uitgebreid te delen. De campagne is betaald door minister Jambon en verschillende cultuurpartners, waaronder Literatuur Vlaanderen.

8.3 CANON-ENQUETE

Welke boeken doen er écht toe? Om een antwoord op deze vraag te krijgen wordt een grootschalige **Canonenquête** gelanceerd, gericht aan literatuurliefhebbers in Nederland, België, Suriname, de Caribische eilanden en ver daarbuiten. Dit initiatief beoogt het debat aan te zwengelen over de rollen en functies van literaire canons anno 2022. Om deze enquête tot een succes te maken en zo veel mogelijk respons te krijgen, hebben we jullie hulp nodig. Aan jullie de vraag om de [enquête](#) zo breed mogelijk te verspreiden onder jullie leden / bezoekers / gebruikers / belanghebbenden via alle mogelijke kanalen. Daarvoor kun je de volgende link gebruiken: canonfestival.org/enquete.

De enquête sluit op 19 juni 2022 en de uitslag wordt bekend gemaakt in de [Week van het Nederlands](#), die start op 1 oktober 2022. In die week wordt het startschot gegeven van het '**Canonfestival**', een reeks initiatieven waarmee we de Nederlandstalige klassieken uit het taalgebied onder de aandacht willen brengen. Mochten er binnen jullie gelederen ideeën zijn voor passende activiteiten die de literaire canon vieren (of becommentariëren), voel je dan zeer welkom om contact met ons op te nemen via vragen@canonfestival.org om een samenwerking te verkennen. De laatste informatie over het 'Canonfestival' vind je op [onze website](#).

8.4 GENERIEKE CAMPAGNE

Zomerlezen is gestart! Met grote opluchting is dit dossier goed afgelopen. Het overleg met Guido Desmedt was goed en hij zal het verhaal voor Boekhandels Vlaanderen uitdragen en waarnemen. We zijn dus klaar om met de eerste acties te starten. Er is daarvoor een beheersovereenkomst tussen Literatuur Vlaanderen en Boekhandels Vlaanderen zodat de financiële controle en praktische aanpak goed kan verlopen.

Als de bibliotheken iets kunnen betekenen doen ze graag mee.

8.5 WERKCONGRES VAV

Op zaterdag 26 november vindt het Werkcongres van de VAV plaats in het Letterenhuis.

8.6 LEESOFFENSIEF

· Communicatiecampagne

De communicatiecampagne die door het departement Onderwijs betaald zal worden in samenwerking met Hotel Hungaria zit in de startblokken. Paul en Sylvie hebben binnenkort een afspraak met de organisatie om de inhoud scherp te stellen. Eind juni moet er een concept klaarliggen.

· Het Leesoffensief op het BoekenOverleg

Christel Opdebeeck (beleidsmedewerker bij Departement Onderwijs Vlaanderen) zou graag op het BoekenOverleg langskomen om het nog eens over de inhoudelijke visie van het Leesoffensief te hebben. We zouden haar in september uitnodigen.

8.7 RELANCEPLAN

Om met goed nieuws te eindigen: we hebben als BoekenOverleg de afgelopen jaren veel verwezenlijkt. Voor de voorstellen op Vlaams beleidsniveau zijn de eerste stappen voor elk voorstel gezet, sommige zijn zelfs al verwezenlijkt. Het gaat daarbij op de generieke boekencampagne die binnenkort van start gaat, de oprichting van de Boonprijzen, meer geld voor Literatuur Vlaanderen in haar nieuwe beheersovereenkomst, de opzet van het Leesoffensief... We mogen dus niet vergeten dat we als sector veel verwezenlijken en dat de stiefmoederlijke behandeling uit het verleden stilaan aan het keren is.